

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Om Mennesket i Verden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 198. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1817_306_10-txt-shoot-idm1112/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Willede, da lade vi vel være at begribe de enkelte Stykker, der kun kan begribes i deres Sammenhæng. At have Andet, vilde være ligesaa daartigt, som at ville begribe de enkelte Stykker af et Uhr, uden at have noget Begreb om det Helt, eller at ville føle sig for med en Haand, der ei kunde føle sig selv.

Der staae vi da paa Vidskabens Wei, Gienstandene vi ønske at kende ere os utallige, men kan dog henføres til tvende store Afdelinger; Historien og Naturen, den aandige og den saandfelig Verden, til denne høre vi med vort Legeme, men hiin tilhøre vi, Legemet opløses og opløses, men Sjælen, det føle vi, kan ikke opløses, den hører til Andernes Verden, og den udgjør os Selv. Var det nu saa, at vi først skulde kende Alt, før vi kunde lære at kende vor Sjæl, og var det endog muligt, som vi have seet det ikke er, at gaae denne Wei, saa er det dog klart, at alle de forebængne Stædter vare udgangne af Verden, uden at kende sig selv, at vi maatte følge dem ligesaa vankundige, og de følgende Stædter os, thi var det endogsaa muligt at maale Afgaenden og beføle Stjernerne, saa er det dog aabenbart, at selv i Legemets Verden finder en Udvikling Sted, og paa sit eget Stov, ja paa hin Side Tid og Rum maatte det Menneske staae der endelig skulde sigtveits have lært at kende Alt, og

deres udfundet sin Plads. Paa den anden Side, da om det end ikke var vist, at vi ved at kende os selv ledtes til at kende det Dørlige, saa var det lige vist, at vi selv ere den vigtigste Gienstand for vor Kundskab, og det kunde da i ingen Henseende være noget Spørgsmaal om, hvorhen vi først skulde vende os. Til Historien altsaa, hvorigiennem vi ere udviklede, maa vi henpe, og se om vi der kan lære at forstaae os selv. Men, de ere døde, de forrige Stædter, og have, som det synes, taget det der udviklede os, med sig, om ikke i Graven, saa dog til det vidunderlige, ubekjendte Land, hvortil Sjælene vandre, og se ei mere. Her er det, vi føle Værbien af de Mindes-Mærker som ere os efterladte, af de Forestillinger, Følelser og Begreber, der have afprøvet sig saa, at de kan vandre som Bud mellem Stægt og Stægt i adskillige Tider. Vende vi nu Biet til Historien, da see vi se, at den har tvende Sider at betragtes fra: en saandfelig, forsaavidt den fremstiller en Mængde Tilbragelser i Tiden og Rummet, og en aandig, forsaavidt den forudsætter noget Aandigt: en Selv-Bevisthed som dreses Rilbe, saa der maa være Eenhed i Mangfoldigheden, og Udvikling i Folgen. Begge disse Syns-Punkter forenes i Betragtningen af Mennesket, som den historiske Selv-Bevisthed, og det handlende

det da bevistes, at der maa i Tidens Løb være fleet en overnaturlig Aabenbaring af Sandhed, en anden nemlig, end den som fædte, da Sandhed skabte Mennesket til sit Billede, og at det maa være denne Aabenbaring, der formiddelt Troen har ledt Mennesket til Sandhed. Hvad der altsaa har været en saadan Gienstand for Troe, har historisk beviist sig at være en Aabenbaring af Sandhed, og maatte ene derfor, saavidt det ikke begrædes, fremdeles troes af alle dem, der elske Sandhed, og ønske, at Mennesket maa komme til Sandheds Erkendelse, og dette er i Kortheit det store, uigjendrivelige historiske Beviis paa Christendommens Sandhed, som, naar det kunde gøres indlysende for alle, vilde være unægteligt, som det virkelig er for ethvert tænkende Hoved med almindelig historisk Kundskab. Derfor kan det heller aldrig fejle, at Christen-Dommen vil inden kort Tid mellem alle Bøgsærdede erklæres for unægtelig Sandhed, for den eneste sikke og troværdige Veiledning til sand Vidskab, men næret er den, som anser en saadan Indsigt for en fatliggjørende Troe, den hjælper Mennesket i de Troende til at naa sit Maal, men den giver ingen levende Troe, den fører altsaa ikke til det evige Liv, men vækker kun Actoa derefter, ved at pege paa dets Billede, viser kun Troens Herlighed ved at

aabenbare dens Kraft for Diet. Den levende Tro derimod er Sandheds kærlike, kraftige Virkning i Hjerter, og maa være ligesaa overnaturlig som Sandheds Kiøds-Paataagelse i Tidens Fylde, ja er jo netop en Tilegnelse af ham, som han kom, og Besingelsen herfor er en moralsk Følelse af Faldet og Trangen til Opreisning, det er en Samvittigheds-Sag, thi det gjælder Villien, for hvilken Sandt og Falsk er Godt og Ondt. Hertil maae vi selv komme tilbage, naar vi have øget Sandheds og Menneske-Kjærlighed, thi Kjærlighed er, som sagt, Villiens Liv, og Begrebet er, adskilt deraf, afsmægtigt, tomt og dødt i en ligesom Skægge.

Paa denne Punkt maa vi da antage, som en afgjort Sag, at Christendommen er afdels sand, og naar vi nu, i dens Lys, betragte Historien, da finde vi, for Kristus, kiendelige Spor af den Dei der var Mennesket betegnet, men lutter viltsærende Vandringmand, dels blinde og forvirrede, og dels forvandrede, en særskilt Række undtagen, der vandrede i Sandheds Ledebaand, og trofede sig li Dunkelheden med forjættende Glimt af Glandsen i det Hjerne, og i denne Række var det Sandheden i Tidens Fylde legemlig nedstreg og tændte et Lys i Mørket, der kastede sit Skin tilbage mod Verdens

